Q. D. B. V.

THESIUM MEDICARUM SEMICENTURIA

De

PINGVEDINE.

Qvam

PRÆSIDE

MAGNIFICO p. t. ACADEMIÆ RECTORE

VIRO Nobiliſſimo, Ampliſſimo, Excellentiſſimo atq; Experientisſimo

DN. JACOBO PANCRATIO BRUNONE,

Phil. ac Medic. Doctore, hujusq; P. P. longè famigeratisſimo,

DN. Patrono ac Præceptore ſuo omni obſervantiæ & honoris cultu æternùm devenerando,

Publicæ & placidæ Philiatrorum cenſuræ & ventilationi ſubmittit

ad d. Novembr. A. M. DC. LXXIV.

M. JOH. MAURICIUS HOFFMANN, Altdorff.

AUTOR ET RESPONDENS.

Typis Henrici Meyeri, Univerſ. Typogr.

27

D. O. M. A.

Thes. I.

Cum *Pinguedo*, quam exponendam nobis ſumſimus, latiori vocis acceptione ſumtâ, variis apud Græcos inſigniatur nominibus; non abs re eſſe videtur, ſi illa in limine ſtatim præmittamus, ne aliqua in ſequentibus confuſio ſuboriri poſſit: Ἡ γὰρ τῶν ὀνομάτων χρῆσις παραχθεῖσα, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιταράττει γνῶσιν.

II. Dicitur namq; πιμελὴ, στέαρ, καὶ λίπος ἢ λιπαρὸν, ἢ λιπαρότης, quibus apud Latinos ſimilia reſpondent nomina: *Pinguedo*, *Adeps*, *Sevum ſeu Sebum.* Vid. *Caſpar. Hofmann. Inſtitut. Medic. lib.1. cap. 130. §. 2. Jul. Jaſolinus in Quæſt. peculiar. Quid per pinguedinem & adipem intelligi debeat?* p. m. 6.

III. Et verò huic nominum diverſitati res ipſa anſam præbuit; quæ enim Græcis πιμελὴ vocatur, Latinis Pinguedo, humida quædam res eſt, oleo (ut cum *Jul. Jaſolino* loquamur) longâ vetuſtate incraſſato ſimilis: Adeps verò pinguedine multo ſiccior eſt & durior; & ſicut illa ad concreſcendum difficilior, promtior ad liqueſcendum, ita hic difficilior funditur, facillimè autem coit ac coagulatur. Hinc *Ariſtoteles de Hiſtor. Animal. lib. 3. cap. 17.* ait: Ἔχει δὲ τὰ μὲν ἀμφόδοντα, πιμελὴν: Τὰ δὲ μὴ ἀμφόδοντα, στέαρ. *Quæ parte utrâq; dentata ſunt* (ſcilicet quoad inciſores, nam molares utrinq; adſunt, teſte αὐτοψία cujuslibet) *pinguedine; quæ unâ, adipe pingueſcunt.*

IV. Nolunt tamen pleriq; Autores hanc verborum diſtin-

ſtinctionem ſtrictè adeò amplecti, id tantum diſcriminis obſervantes, ut illam quæ in abdomine exterioribusq; corporis partibus, *continentibus dictis*, copioſa adeſt, propriè pinguedinem; & adipem, qui Epiploo, Renibus, Meſaræo, Cordi &c. *ceu partibus contentis*, apponitur, appellare ſoleant. Vid. *Jul. Jaſolinus* l.c. *Isbrandus de Diemerbroeck Anatom. Corpor. human.* l. 1. c. 3.

V. Nos pinguedinis vocabulo tanquam generali utemur, præprimis cùm ipſe *Galenus* hanc nobis indulſerit licentiam; *Libro* enim *XI. ſimpl. cap. de Pinguedine* inquit: *Si voles, oleoſam & pinguem in animalibus ſubſtantiam omnem adipem appellato, ſed & pinguedinem totum hoc genus appellare licet.* Si quis verò molliorem ſubſtantiam pinguedinem, duriorem adipem dicere malit, per nos æquum eſto! Nolumus enim, cùm ἀκριβολογία hîc ſit ἄκαιρος, περὶ τῶν ὀνομάτων ἁμιλλᾶσθαι.

VI. *Eſt* igitur *Pinguedo pars corporis candida vel luteo albicans, unctuoſa, in locis neceſſariis tantùm abundans, ex ſanguinis portionibus oleoſis producta, & in membranoſis ſacculis ſeu locellis collecta concreſcens, ac præter communem, quem toti corpori præſtat uſum, dum penetrabiles frigidi noxas excludit, immodicam interni caloris diſcuſſionem prohibet, formæq; venuſtatem exauget, peculiares partibus, in quibus luxuriat, utilitates afferens.*

VII. Diximus in definitione *eſſe partem*; Siquidem quam *Galenus l. 1. Meth. med. c. 5.* partis deſcriptionem dat: Τὸ μόριον τοῦ παντὸς σώματος συμπληρωτικόν. *Pars eſt omne id, quod facit ad complendum totum corpus*, optimo jure pinguedini competit. Niſi enim ad corporis complementum neceſſaria eſſet, cur quæſo Natura, quæ juxtà *Ariſtot. de Partib. Animal. l. 2. c. 13.* οὐδὲν ποιεῖ μάτην, tot Venas & Arterias pro vitâ, nervosq; pro ſenſu ipſi tribuiſſet? ὁ θεῖος *Caſp. Hofmannus l. 2. Inſtit. Med. c. 139. Pinguedinem quoq; partibus accenſet, ſi partem genericè accipiamus, prout Hippocrates fecit in diviſione;* εἰς ἴσχοντα, ἰσχόμενα, καὶ ἐνορμῶντα, quamvis illam aliàs ex propriâ ſententiâ inter excrementa utilia retulerit, *in Apolog. pro Galen. l. 2. ſect.*

5. cap.

5. cap. 308. p. 312. Daniel Sennertus Synops. Inſtit. l. 1. c. 3. ipſam inter partes ſimilares collocat.

VIII. Sunt tamen nonnulli, qui pinguedinem è partium numero rejiciunt, quod nec ſtatim in formato, nec in nuper edito fœtu conſpiciatur, audacter ita quidem aſſerente *Adriano Spigelio de humani corporis fabricâ. l. 8. c. 2.* Verùm laudatus *Spigelius* experientiæ vim infert, quæ Viris in arte Anatomicâ excolendâ ſtudioſisſimis, errore detecto benignior affulſit. Audiamus *Joh. Veslingium Syntagm. Anatomic. c. 1.* contrarium affirmantem: *Clauſtris uteri*, inquit, *etiamnum detento fœtui innaſcitur, & in lucem edito denſior copioſiorq́ apponitur. Veslingio* ſubſcribit *Petrus Lauremberg. l. 1. Proceſtr. Anatom. c. 8.* qui *in fœtûs cute pinguedinis rudimenta obſervavit, quamvis immaturior fuerit.* DN. *Parenti meo*, filiali obſervantiâ colendo, *eadem in fœtu* recens nato PatavI & hîc Altdorffii diſſecto, *præprimis in dorſo granuloſa & glanduloſa bis apparuit.* Calculum ſuum hiſce addit Celeberrimus *Thom. Bartholinus Hiſtor. Anatom. rarior. Centur. 3. Hiſt. 25.* ubi narrat: *In puellâ vix natâ & ab impiâ matre occiſâ pinguedinem undiq́ ſub cute diffuſam fuiſſe.* Similem huic obſervationem idem recenſet *Hiſtor. Anatomic. rariorum Cent. 1. Hiſtor. 14.* Quibus pro ulteriori confirmatione *Georgii Segeri* teſtimonium addi poteſt, quod depromit in *Diſſert. Anatom. de uſu Communium Corporis integumentorum. Sect. 2. Articul. 2. p. m. 16.* his verbis: *Mihi præterlapſis quoq́ annis in puellâ poſt partum à matre crudeli ad plures miſſâ pinguedinem per univerſum corpus diſperſam videre contigit. Nuper quoq́ in catello leporino ex uteri clauſtris à me extracto glanduloſa pinguedinis copia univerſum thoracem cum anteriori colli parte involvebat.*

IX. Et verò non deſunt aliæ rationes pro confirmatione, pinguedinem partis nomen mereri, quarum *prima* eſt: *quòd in locis neceſſariis tantùm abundet*, vid. DN. *Parentis Inſtit. Anatom. Diſp. I. Theſ. 10.* ubi nempe inſignem conferre ſolet utilitatem, ita ut nullam reperire liceat in cerebro, labiis, au-

ris parte ſuperiori, palpebris, & ſeroto &c. hîc enim vel pondere inutili, vel ſuperfluâ humiditate facile nocere potuiſſet. *Altera, quod communi vitâ gaudeat*; id quod ad partis conſtitutionem neceſſarium eſſe docet MAGNIFICUS DN. PRÆSES, *Patronus ac Præceptor meus ætatem devenerandus in Dogmat. Medic. General. Part. 1. c. 2. S. 5.* nec refert, ceu nonnulli opponunt, quòd inſenſibiliter modò creſcat [illegible] modò abſumatur; nam & muſculi per morbos inſenſibil[illegible]eficiunt, & integro ſanitatis vigore permanente, maj[illegible]cquirunt incrementum, quis tamen propterea illos communi cum reliquis partibus vitâ gaudere negare vellet?

X. *Antonius de Marchettis, in celeberrimo Lycéo Patavino Anatomicus incomparabilis, Fautor & quondam Præceptor ac Chiragogus meus nunquam ſine honoris titulo nominandus*, ut nodum hunc felicius ſolveret, in Diſſertationibus Anatomicis publicis ſemper monebat: Accuratè in pinguedine conſiderandum eſſe: *1. Contextum illum fibroſum, ſeu ſtamina per pinguedinem diſtracta.* (*Veslingius* fibras villosq; membranoſos oleoſum ſpiſſamentum implicantes vocat) tùm *2. particulas molliores contextui adnaſcentes*: Stamina illa mox in formato fœtu cum aliis partibus & ad mortem usq; ſemper adeſſe, particulas verò molliores ſubinde copioſiores apponi, aliquando verò ex morborum violentiâ nonnihil abſumi dicebat; nunquam tamen ita penitus deficere, ut non vel rude ipſorum veſtigium ſuperſit, id confirmante *Th. Bartholino, qui in extremâ phthiſi emaciatis corporibus pinguedinem quamvis parciorem invenit.* vid. *Hiſtor. Anatomic. rariorum Cent. 3. Hiſtor. 2.*

XI. Addidimus in definitione: *Ex ſanguinis portionibus oleoſis produci*, quæ quidem ſententia apud pleroſq; Autores, qui nomen ſuum inter θηρευτὰς τῆς ἀληθείας profeſſi ſunt, hodie recepta eſt, jamq; olim *Ariſtoteli & Galeno* probata fuit: Ille enim *de Partib. Animalium l. 2. c. 5.* inquit: διὰ τοῦτο οὐδὲν ἔχει τῶν ἀναίμων πιμελὴν, οὔτε στέαρ· ὅλως οὐδ᾽ αἷμα. Hic autem

2. de

2. de Temperam. 3. & 16. de uſu partium, 2. expreſſis verbis docet, *gigni pinguedinem ex ſanguinis portione oleosâ ſive pingui per tenues Venas effusâ. Cæcilius* tamen *Folius* diverſam obtinet ſententiam: ex lactei enim ſucci ſeu chyli per Aſellianas V[illegible] pancreas delati oleosâ ſubſtantiâ à meſenterii glandulis attractâ, quæ inde cuti, viſceribus, oſſibus & univerſo corpori communicetur, pinguedinem fieri vult; quæ autem pro refutatione hujus ſententiæ adducuntur, videantur apud *Bartholinum in Anatom.* quamvis ſi Autor hoc de chylo cum ſanguine diſpenſato intellexiſſet, probabilitatem aliquam obtinuiſſet.

XII. Et verò licet ferè omnes uno ore dicant fieri pinguedinem ex oleosâ ſanguinis portione, concretionis tamen ratio apud illos non eadem exponitur. *Adrianus Spigelius de humani Corpor. fabric. l. 7. c. 2.* ait: *Ut concreſcere poſſit pinguedo, debet alicubi appellere, ne diſſipetur: appellere autem debet non ad corpus quodvis, ſed frigidum. Maximè ergò accommodatæ ſunt membranæ, quæ utramq; hanc conditionem obſervant, cùm & ob denſitatem oleoſum hunc vaporem facilè admittant, & ob frigiditatem facilè condenſent: Concreſcit autem ſic, ut ipſas membranas undiq; involvat, & in minimos quosq; poros ſeſe inſinuet, adeòq; per univerſam membranam pinguedo diſpergatur, quod quivis, ſi quam in hâc re vel levem collocare velit operam, facilè adverterit. Nathan. Highmorus Corpor. human. Diſquiſit. Anatom. l. 1. c. 6.* exemplo rem declarare nititur: Credit enim non ſecus membranis accreſcere pinguedinem, quàm fuliginem caminis; quæ vi ignis in ſtipitibus accenſi oleoſas ligni aut carbonum partes craſſiores ac viſcidiores rarefaciente per latera camini aſcendens, amiſſo jam calore rarefaciente, iis adhæret & coagulatur. Ex frigore itaq; cujus vices minor præſtat calor, pinguedinem concreſcere volunt, cùm enim calor eam liquefaciat, frigus condenſet neceſſe eſt: Cùm quod calore liqueſcit, per eundem non condenſetur.

XIII.

XIII. Quæ quidem omnia benè dicta ſunt, ſed ſi ipſam particularum oleoſarum diſpoſitionem paulò exactiùs conſideremus, clariora forſan nobis apparebunt. Cùm enim oleoſæ particulæ tùm ſibi tùm & aliis facilè cohæreant corporibus, concipiendæ ſunt inſtar ramulorum quorundam ſibi mutuò impoſitorum, qui ob lentorem ſuum facilè, ubi in loco aliquo colliguntur, moramq; trahunt, ita, ut miſsâ illâ controverſiâ, an à frigore, an verò à calore concreſcat pinguedo? cauſam efficientem concretionis dicamus eſſe, ipſam materiæ aptitudinem, quâ ſecedentibus partibus ipſam diluentibus, ſponte coit ac ſpiſſeſcit.

XIV. Reliquum nunc eſt, ut quomodo particulæ illæ oleoſæ intrà membranoſos lobulos ſeu ſacculos (quorum in definitione mentio facta eſt) colligantur, diſpiciamus: Hoc ipſum omnium optimè nobis explicavit *M. Malpighius* (cujus induſtriæ hac in parte multum debemus) qui inſtitutâ ſæpiùs Anatome accuratius in pinguedinis naturam inquirens, tandem obſervavit. Ubicunq; reperitur pinguedo, præcipuè circà cutem & in muſculorum interſtitiis, ibi inveniri multiplices membranas ſacculorum ad inſtar, & loborum excavatorum, quæ abſtractæ cuidam membranæ, craſſiori tamen, velut baſi & fulcimento adhæreant, per hanc propagari Venas & Arterias, quarum trunco à lateribus pinguedinis moles velut milii acervus accumulatur. *Vaſa adeòq; ſanguinea expandi*, notavit, *in ramos arborum ad inſtar, quorum extremitatibus appenduntur membranoſi ſacculi ſeu lobuli, pinguedinoſis globulis referti, qui velut folia ramis adnata arboris exactam figuram complent.* Vid. *Exercit. de Omento, Pinguedine, & Adipoſis duct ib. p.m. edit. Bonon. 109.*

XV. Miſſis hiſce loca quibus copioſior apponitur pinguedo, ſpecialius deſignabimus. Prius autem notetur: Ubicunq; maximus ejus cumulatur proventus, in corporis habitu, meſenterio, mammis, ad inguina, &c: ibi quoq; glandulas luxuriare; Laudatus namq; *Malpighius* non ſemel vidit

in pin-

in pinguedine ſub cute locatâ glandulas carnoſas muco & ſubſtantiâ ſubrubrâ intus refertas, circa quas plurimus aderat adeps ſeu pinguedo, exteriorem intrans membranam, rete pariter ſanguineum, & adipoſa vaſa intimam glandulæ ſubſtantiam ſubintrantia, ita ut probabile eſſe dicat, *cùm multum pinguedinis occupet glandularum intima, ex hujus ſaltem miſcelâ demulceri acredinem ſeri lymphatici ſive ſalivalis, quod per peculiaria vaſa à glandulis derivatur.*

XVI. Inter internas Corporis noſtri partes *Omentum*, Græcis ἐπίπλοον dictum, pinguedine refertum eſt, (in iis præſertim, qui aqualiculum alunt) quæ variis anfractibus nunc huc nunc illuc pro meliori vaſorum fulcimento excurrit: ita ut nonnunquam incremento nimio ſumto in fœminis ſterilitatem inducere queat, ſicut teſtatur *Hippocrates Sect. 5. Aphor. 46. Quæ præter naturam craſſæ non concipiunt, iis uteri os ab omento comprimitur, & priusquam extenuentur, non concipiunt.* Verùm cum uterus medio inter inteſtinum rectum & veſicam ab umbilici uracho ſuſpenſam habeatur loco, dubium meritò videtur *DN. Parenti meo in Expoſitione Aphoriſmor. Hippocr. recentiorum principiis ex ſanguinis naturâ accommodatâ MS.* quomodo omentum mollitie ſuâ pingui compreſſionem uteri moliri, & conſequenter ſterilitatem inducere queat? Hinc fere probabilius laxitate pingui nimiâ fibrarũ & tubarum uterinarũ robur ſolvi, & caloris vim fœcundam obtundi. Si enim compreſſio in culpâ eſſet, veſica potius noxam perſentiret, nec urinam ullâ ratione fœminæ colligere poſſent: Peculiare pinguedini huic eſt, quod ſit fœculenta & cœnoſa, facillimè enim putredinem ex aeris externi appulſu concipit, vid. *Thom. Wharton. Adenograph. c. 12.* hinc docente *Hippocrate Sect. 6. Aphor. 58. Si omentum exciderit, neceſſariò computreſcit.* Præter omentum in puerperâ defunctâ peritonæum pinguedine copioſâ obductum vidit *Gerardus Blaſius in annotatis Practic. junctis Anatom. Hominis Brutorumq́ variorum. p. m. 303.*

XVII. Non minùs externâ multâ pinguedine cinguntur *Renes*, & ſiniſter magis quàm dexter, ita ut *ex viſceribus maximè pingues ſint*, teſte *Ariſtotele 3. Hiſtor. Animalium. 17.* imò in omnibus & in obeſis præcipuè penitus ſub adipe recondantur. Adnaſcitur autem hæc pinguedo non ipſi renum ſubſtantiæ (ut ita à vero alienum non ſit proverbium: *Avaros eſſe renes, qui, circumfuſâ pinguedine multâ, ipſi ne tantillâ utantur)* ſed membranæ exteriori, adipoſæ & renum faſciæ dictæ; cavum tamen renum intrat, dum expanſo ureteri & pelvi copioſa ſubſternitur, ut nimirum, docente ita *M. Malpighio l. c.* pelvis membranas & fiſtulas, quibus ſeparatur urina, oblinat contrà acredinem & ſalſedinem ejus, quæ continuo ſuo tranſitu non levem poſſet parere excoriationem. *Ariſtoteles l. c.* refert: *oves renibus pingui undiq; obductis interire, idq; fieri pabuli ubertate, ut in Siciliâ agro Leontino accidere ſolet; quocirca ſero diei ad paſcua duci, quò minùs pabuli capiant.*

XVIII. Non leve hîc occurrit dubium, annon à renali hâc pinguedine aliquid vaſis ſpermaticis communicetur? præſertim cùm *Severinus* in Zootomiâ vas evidens à renali pinguedine ad vaſa ſpermatica tendens in cane ſe obſervaſſe fateatur: Firmo enim talo ſtante hâc obſervatione, non abſonum eſſet ſuſpicari, oleoſas pinguedinis portiones ſemini pro edulcoratione & faciliori excretione addi: Theologi verò inde quoque ſuam confirmare poſſent ſententiam, qui, dum in ſacris dicitur: *Deum renes ſcrutari*, per renes pravas concupiſcentias, & cupidinem rei Venereæ intelligunt; quamvis nos eorum verborum aliam interpretationem cum Anatomicis recipere malimus: nempe dum Deus dicitur renes ſcrutari, ejus omniſcientia exprimitur, quâ occulta omnia cognoſcit ac rimatur, ita ut ne renes quidem, qui non tantùm in obeſis, ſed penè omnibus pinguedine occultati non apparent, ejus aſpectum fugiant.

XIX. In *Liene* quamvis rarior conſpiciatur pinguedo,

Veſa-

Veſalius tamen *l.15. de human. Corporis fabricâ c.9. In Cive quodam Patavino gibbæ lienis parti adipem inſtar candidiſſimi & clariſſimi lapidis annatam fuiſſe*, recenſet.

XX. *Epar* licet multarum rerum p. n. generatarum domicilium nonnunquam exiſtat; Verrucis illud repletum fuiſſe *Salmuth. l. 1. obſerv.* annotavit. Calculos in ipſius parenchymate vidit *Fallopius*. Vermes hoſpitium in Epate ſibi extruxiſſe, *Wierus de Præſtig. Dæmon. c.16.* ſcribit. Eosdem in leporum & ovium Epate ſemen cucurbitæ æmulantes obſervavit *DN. Parens*, qui & annis ſuperioribus in Cervorum jecore tàm frequentes adfuére, ut multis in vicino Marchionatu & Palatinatu necem attulerint, nullus tamen autor (cujus ego quidem meminerim) pinguedinis hîc aliquando obviæ mentionem fecit.

XXI. *Pulmones* naturalem ſervantes conſtitutionem pinguedine quoque fere deſtituuntur: *Thom. Bartholinus tamen in Viro quodam ex vulnere mortuo, inter pleuram & ſiniſtri lateris pulmones magnam pinguedinis copiam ab axillis dependentem, ordineq; longo ſecundum rectum thoracis ſitum diſpoſitam, ac pulmonibus impoſitam obſervavit*, vid. *Hiſtor. Anatom. rarior. Cent. 2. 15.*

XXII. *Cor* ἀκρόπολις εὐφύλακτος adipe nonnunquam adeò involvitur, ut minus peritis Anatomicis impoſuerit cor abfuiſſe; hinq; eſt, quod aruſpices immolante C. Cæſare in tauri opimi extis Cor defeciſſe exiſtimaverint; quis enim credat, (ut cum Spigelio loquamur,) bovem excordem vixiſſe unquam? cùm animalium ſanguineorum principium organicum ſit Cor, à quo omnia dependent, & docente *Philoſopho de Partib. Animal. l. 3. c. 6. Cor & jecur omnibus animalibus neceſſaria ſint, nullumq; ſanguine præditum iis*, ſcilicet propter diſpenſationis neceſſitatem, *carere poſſit.*

XXIII. Frequentius tamen pinguedo in ſacculis ad Cordis baſin, ubi eſt exortus & propagatio fibrarum, ex quibus componitur Cor, colligitur, rariùs in ipſis ventriculis conti-

netur, nec deſunt tamen Autorum teſtimonia hoc affirmantia: *Jul. Jaſolin. in Epiſtolâ de Cordis adipe, ad Joh. Antonid. Piſanum* ſcribit: *Sæpe vidiſti diſſectis Cordis ventriculis, in ipſorum cavitate fruſtula quædam, portiones ac ramenta adipis à nobis obſervata ac reperta, ita ut magis mirum ſit, quomodo is ibi concreſcat, atqui ſuprà Cor ipſum.* Calculum ſuum addit *Thom. Bartholinus Obſerv. Anatom. rarior. Centur. 1. Hiſtor. 5.* qui in cadavere virili boni habitûs & robuſto inter alia ſingularia invenit in ſiniſtro cordis ventriculo tria fruſtula adipoſa lenta & candicantia. Vid. *ejusd. Centur. 5. Hiſtor. 7.* Quibus meam liceat adjungere obſervationem, quam ipſa mihi ſuggeſſit αὐτοψία: Cùm enim effluxo hujus anni jamdum menſe Februario Patavii cadaveris virilis præparationibus publicis adeſſem, in cordis ventriculis, quorum fibræ ferè oſſeæ exiſtebant, pinguedinem lentam viscidamq; conſpexi plurimam: Ubi inſimul hoc notatu dignum occurrebat, quod Venæ Cavæ principium in dextram hians auriculam, oſſeam duritiem occaſione fortè conſiſtentis maſſæ acquiſiverit.

XXIV. Jam verò cùm pinguedo hæc (ſi libet, adipem dicas) circa Cor obvia, in loco ob perpetuum ſanguinis copioſiſſimi commeatum calidisſimo, absq; liquatione & conſumtione perſiſtat, meritò dicendum: Primò *ipſam ex fixioribus partibus omnem caloris impetum eludentibus compoſitam eſſe:* ut ita aliqualem rationem reddere liceat, cur Cor *Germanici Cæſaris* (quod *Plinius l. XI. Natural. Hiſtor. c. 37.* teſtatus eſt,) cremari non potuerit? Ob hujus enim pinguedinis fixitatem ignis viribus reſiſtentem hoc forſan accidit. Secundò: *Aquam in pericardio contentam & Cor continuò alluentem, per humiditatem ſuam calorem nimium extinguentem, liquationem impedire. Jul.* namq; *Jaſolinus* in hujus veritatem inquirens, experimento facto, adipem hunc igni ad liquandum impoſuit, & ecce per notabile ſpatium inſignem ſtrepitum audivit, eo modo, ac ſi oleum aquâ permixtum eſſet.

XXV. Tandem & pinguedo *Muſculis* ſeſe aſſociat, & non

tantùm

tantùm exterius iis ſuperſternitur, ſed & profundas fibrarum intercapedines alte penetrans per intima muſculorum propagari videtur. Muſculos oculorum præprimis molli complectitur ambitu, & ita inveſtit, ut oculos globosâ hac pinguedine obductos illis carere Anatomiæ ignarus juraret.

XXVI. Cùmq; in homine inter cutem & panniculum carnoſum intercedat pinguedo, impedit, quò minus cutis in toto corpore corrugari poſſit, quod fit in fronte, ubi panniculus carnoſus immediatè ſubjacet cuti. Eadem ratio eſt in brutis, dum enim tertium in hiſce pinguedo occupat locum, & panniculus carnoſus proximè cuti contiguus eſt, illam in ſingulis corporis partibus contrahere norunt: Sic de Elephante Phyſici referunt, ipſum complicando cutem muſcas, inexplebiles ſanguinis & ſucci nutricii paraſitas omnes ex æquo infeſtantes, enecare.

XXVII. Ordinis ratio nunc jubet, ut *Uſum* pinguedinis, quem multiplicem præſtat, paucis velut in tabulâ repræſentemus: Qui cùm *vel reſpectu habito ad totum corpus*, ſit communis, *vel ad partes*, particularis variusq; exiſtat; primò illum, poſteà hunc quoque conſiderabimus, ac coronidis loco effectus, quos à diverſorum animalium pinguedine in Medicinâ expectare poſſumus, paucisſimis ſubjungemus.

XXVIII. Celeberrimus Anatomicorum *Veſalius de human. Corpor. fabric. l. 2. c. 5.* pinguedini inter cutem membranamq; collectæ eum uſum aſſignat, quem veſti carniq; ſimplici tribuimus: *ut Corpus ſcilicet calefaciat frigoris tempore, & ſi Soli homo exponatur, veſtis quoq; modo refrigeret, calorem, quo minus penetret, inhibens;* Illud quidem præſtat, dum mollis ſtraguli inſtar corpori incumbens, pororum cutaneorum more ſe conſtringit, ſicq; internum partium calorem fovendo, penetrabiles frigoris noxas excludit: Hoc verò efficit, dum oleoſo ſuo ſpiſſamento per poros cutaneos jam apertos æſtuantem aërem copiosè irruentem remoratur, ne ad interiora admiſſus concitatiorem in ſanguine motum,

 inde-

indeq; fervorem nimium inducat; hacq; ratione quamvis refrigeret, ſimul tamen etiam interni caloris immodicam diſcuſſionem & diſſipationem præcavet, arte in hoc naturæ ſolertiam imitante, quæ tenuibus ſpirituq; plenis liquoribus ne citò nimis exhalent, olei tantillum addit.

XXIX. Calidas præterea ſiccasq; partes humectat pinguedo, ut dicit *Galenus 16. de Uſu partium. 2*; ne à calore ex frequentiori motu, diverſoq; rerum nonnaturalium uſu adaucto adurantur vel exſiccentur, ſicq; functionibus, quibus à naturâ deſtinatæ ſunt, obeundis ineptæ reddantur. Utrumq; humidâ ſuâ viſciditate, & unctuosâ lubricitate præſtat, illa enim à calore adurente, hæc à motu exſiccante partes defendit; & ob eandem fortaſſe cauſam nonnunquam œſophagi & laryngis muſculi copiosâ inveſtiuntur pinguedine, ut inductâ lubricitate expeditior contingat motus.

XXX. Tandem formæ venuſtatem corpori conciliare cenſetur, dum ſpatia inter muſculos cutem & vaſa vacua implet, gratamq; cuti æqualitatem inducit, ne aſperis ſulcoſa rugis aut oſſibus prominentibus deformis appareat, prout hoc quotidie in vetulis ac extremâ tabe conſumtis vel ad nauſeam usq; videmus.

XXXI. Quod verò nonnulli aſſerunt, tempore inediæ in alimentum partium rurſus cedere pinguedinem, & ſicut anteà vaporis ſpecie ex Venis exciderit, ita poſteà in Venas redire, ac in ſanguinem mutari, affirmare nolumus, cùm rationes hanc opinionem rejicientes clarisſimæ adſint, quas *Highmorus in Disquiſit. Anatom. l. 1. c. 6.* contrà *Bauhinum* profert. Licet enim concedamus à calore pinguedinis colliquationes fieri, illa tamen colliquata in ventriculum non confluit, proindeq; nec in chylum nec in ſanguinem mutatur: Deinde ſi in ſanguinem rurſus remearet (quod valde improbabile eſt, cùm natura à poſterioribus ad priora non ſoleat reverti) pro alimento cujusvis partis haberi non poſſet, nullæ enim eâ nutrirentur, ſed ut excrementum à reliquo

ali-

alimento ſepararetur; porrò cùm in inediâ diſſipatio & colliquatio accidentalis ſit, ex naturæ inſtituto non ſequitur, ut in reliquarum partium ſubſtantiam mutetur. Hæc de Communi Pinguedinis uſu dicta ſufficiant.

XXXII. Age paucis quoq; *commoda particularia*, quæ pinguedo partibus quibus jungitur diſtribuit, videamus. In *Omento*, cùm illud levibus ſit conſtructum membranis, pinguedo prope Venas & Arterias conſiſtit, ut tutelæ loco ſit vaſis, quæ externis quamplurimis periculis erant obnoxiæ, ſed maximè compreſſioni & ruptioni in Ventris repletione & pluribus corporis motibus. *Thom. Whartonus Adenograph. c. 12. in Hypochondriacis & Scorbuticis pinguedine abſumtâ omentum nigricans, laceratum friabile & fere putridum obſervavit.*

XXXIII. In Renibus cui uſui à Naturâ deſtinata ſit, *Philoſophus 3. de Partib. Animal. c. 9.* exprimit his verbis: Ἕνεκα σωτηρίας καὶ τοῦ θερμὴν εἶναι τὴν φύσιν τῶν νεφρῶν *ſalutis cauſa, utque caleat ſubſtantia renum.* Addit porrò: ἔτι δὲ διακρίνουσι καὶ πέπλουσι τὴν ὑγρότητα μᾶλλον πίονες ὄντες. Τὸ γὰρ λιπαρὸν θερμόν. Πέπτει δ' ἡ θερμότης. *quin etiam ſecernunt & coquunt humorem melius, ſiquidem pingues fuerint: pingue enim calidum: coquit autem calor.* Verùm cùm urina ſolâ percolatione ſecernatur, dum enim ex Arteriis emulgentibus ad Venas emulgentes ſanguis properat, ſerum intercipitur ob tranſitum impeditum ad ureterum tubulos colligendum, fruſtrà in renum carnibus ob præſentiam pinguedinis fingimus & nobis imaginamur coctionem à calido; imò potius *Joh. Antonid. van der Linden* ſententiam ſequimur, quam proponit *Medicin. Phyſiologic. l. 2. Artic. 7. c. 5. §. 135. p. 125.* pinguedinem nempe vices in renibus gerere mollis ſtraguli, *cùm incubatu ipſis molli opus ſit, ut ne lumborum attritu doleant, & temperare potius humectatione perpetuâ calorem ipſorum, ſimulque præſervare ab ardore, autore difficilium malorum, in hunc enim renes proclives ſunt propter arteriarum copiam, ſubſtantiæ denſitatem, ſeri ſalſu-*

ſalſuginem, deniq; labores muſculorum, quibus incumbunt. Vid. quæ *th. 17.* dicta ſunt.

XXXIV. In *Corde* pinguedinem *à Conditoris providentiâ adeſſe* dicit *Caſp. Hofmannus l. 2. Inſtitut. c. 130.* quæ ideò intrà terminos ſuos conſiſtit; & quidem *1. quæ exterius adnaſcitur,* genita videtur propter finem, ne Cor ob continuum motum exſiccetur, ad quem perpetuò tuendum & conſervandum adjuvent oportet aliqua munimenta, ne ex nimiâ illâ concitatione quidpiam incommodi perpetiatur Cor. Sic igitur contrà caloris majoris & acutioris impetum intrinſecus & extrinſecus inſtructum fuit: intrinſecus intextæ fuêre fibræ velut funiculi è latere ad latus diſtenti, extrinſecus vero addita eſt pinguedo, quæ ut dictum, humectando Cordi robur addit, ne Viſcus nobiliſſimum ob continuam agitationem flacceſcat aut deficiat.

XXXV. Quæ verò *2. nonnunquam in ipſis Cordis ventriculis aſſervatur,* fibras ſi à calore excedente p. n. induratæ fuerint, emollit, ut facilius pro ſyſtole & diaſtole efficiendâ contractionem vel diſtenſionem admittant; in quâ ſententiâ me confirmavit obſervatio propria Patavii habita, quam ſuprà *th. 23.* attuli: In illo enim Sene, cujus Cordis ventriculi pinguedine referti erant, fibræ ventriculorum inprimis ſiniſtri in oſſeam coiverant duritiem, hinc ſingularis naturæ prudentia pinguedinem præſentem volebat copioſam, ut quantum neceſſarium eſſet, illas flexiles cordisque imperio obſequentes redderet.

XXXVI. Alium pinguedini huic in Corde uſum tribuere nolumus, nec enim aſſenſum præbemus opinioni affirmantium illam flammæ vitali pabulum ſuggerere; quis namq; credat, tàm paucum flammæ vitali cum ſpirituum volatilium diſpendio ſeſe diffundenti, perpetuò avolanti, inq; natalibus ſuis pereunti, ſufficere? Animus adhæc dubius redditur: quod 1. in ætate juniorum Corde aut nulla ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, aut certe pauca adſit, in quibus nihilominus calidum

multo

multo maximum; Certè illa, quæ creſcunt ex *14. Aphor. Sect. 1.* plurimum cùm habeant calidi, plurimo etiam indigeant alimento, pinguedo (ſi pabuli loco neceſſaria eſſet) copioſisſima requireretur. *2.* Quamvis in plurimis animantibus obſervetur adipea hæc Epicardia ſubſtantia (ut loquitur *Jaſolinus,*) in omnibus tamen illam reperire non ſuppetit. *3.* Si eſſet alimentum commodè deberet applicari alibili objecto, & ita major ejus quantitas in ventriculis Cordis, quos ſanguis ſemper tranſit, colligi deberet, ſed rarò admodum hoc evenit. *4.* Nulla pars circumſcripta Corporis alteri tanquam nutrimentum inſervire poteſt; cùm igitur pinguedinem partem eſſe conſtet, utique nec Cordis nec aliùs partis alimentum erit.

XXXVII. *Muſculorum interſtitiis* ſeſe inſinuâſſe videtur pinguedo, ut & ipſos contrà nimiam defenderet ſiccitatem, gratamque in corpore æqualitatem efficeret; & ſpeciatim muſculis oculorum copioſa interponitur, ut cùm ipſorum bulbi membranacei tenerrimæ ſint conſtitutionis, opportunum adverſus exſiccationem frigorisque vim præſidium præbeat.

XXXVIII. Adhæc *Mammarum* ſubſtantiæ, cùm hæc compages quædam candicantium glandularum ſit, multa intertexitur, ſcilicet ad conciliandum ipſi calorem quidem blandum intus, foris autem amicam cum æqualitate mollitiem. Solæ enim glandulæ ex ſe duriores ſunt, & propter magnitudinem multitudinemq; variam inæqualiores, ut ita mammæ, ſi illis ſolis conſtarent, pectori ornamento non eſſent. Vid. quæ ſuprà *§. 15.* de glandularum & pinguedinis conſortio attulimus.

XXXIX. Agedum promiſſi noſtri memores telam, quam attexendam nobis ſumſimus, perficiemus, & breviter *Remedia*, quæ pinguedinis diverſæ ſpecies in Medicinâ afferunt, annectemus. *Pinguedo* itaque *humana*, cui primas damus, laterum articulorumq; doloribus mitigandis, capillis deflu-

C enti-

entibus ſervandis, atq; obliterandę cicatricum deformitati utplurimum profuit, ceu teſtatur *Joh. Vesling. Syntagm. Anatom. cap. 1. Veſalius de human. Corpor. fabric. l. 1. c. 39. pinguedinem omnem, quæ in coctione oſſium ſupernatare ſolet, vel vulgi ſolum nomine aſſervare ſuadet, quod illi in obliterandis cicatricibus & nervis tendinibusq; producendis multum tribuat.*

XL. PINGUEDO *Elephantis* omnium ferarum venenis reſiſtit. *Ælian. l. 1. de Animalib. cap. 37.* Θηρίων δ᾽ ἀλεξιφάρμακον ἦν ἄρα πάντων πιμελὴ ἐλέφαντος: hâc inunctos etiamſi nudi contrà atrociſſimas belluas confligant, illæſos diſcedere ajunt.

XLI. Apri ad laterum dolores leniendos inſignis virtutis eſſe creditur: nonnulli illam recipiunt, & cum pulpâ pomorum unguentum ſeu pomatum (uti vocant) conficiunt, quod pro foveis ex variolis relictis delendis ſecreti loco adhibent. Singulare huic pinguedini eſt, quod in Veneris œſtro turgentibus maſculis ante Solſtitium hyemale optimi ſaporis habeatur, effluxo illo per Venereum ardorem in lentam viſcidamq; mucaginem inſipidam degeneret, ex *Obſervatione Dn. Parentis.*

XLII. Bovis, præſertim quæ ad renes colligitur, mordicationi inteſtinorum & teneſmo non imi momenti auxilium affert. Labia rimis hiantia hâc illita coaleſcunt.

XLIII. Canis, ad podagricos auriumq; dolores demulcendos commendatur: Ingreditur compoſitionem *Unguenti Nervini*; immanem adhæc ſcabiei pruritum obtundit, ſi partes affectæ eâ inungantur. Internè in phthiſi & cruore ex caſu diſſolvendo adhibetur. Similem ferè virtutem *Capræ alpinæ* pinguedo obtinet.

XLIV. Caſtoris, nervoſo generi peculiariter convenit, hincq; in morbo Comitiali, Apoplexiâ, membris reſolutis, convulſis, miris deprædicatur laudibus. Utero quoque amica eſt; eaque ratione æqualem cum pinguedine caprinâ laudem meretur, quam commendat *Hippocrates lib. de ſuper-*

fœta-

fœtatione - quod ad emolliendum os uteri item dolorem ejus ex partu compeſcendum magni ſit uſûs.

XLV. *Cervi* inſignis præ aliis efficaciæ eſt in tumoribus molliendis, & pernionibus ſanandis. Sunt aliqui, qui ipſam pro vulneribus adſtringendis, labiisq; ad mutuum contactum adducendis adhibent: Uſurpatur quoq; pro *unguento ad membra gelu peruſta*, conficiendo.

XLVI. *Cochlearum*, in elixato brodio, ubi id refrixerit, ſupernatans, oculorum rubedinem doloresq; tollit, (quod *Serpentum* quoq; pinguedo præſtat) fronti cum ovi albumine impoſita defluxiones ad oculos intercipit.

XLVII. *Leporis* extrinſecus applicata, maximè ſi per longum tempus aſſervata fuerit, tantâ pollet attrahendi vi, ut vel ſpicula cuti infixa eliciat. Partum promovet. In confinio aurium inuncta, dentium dolorem mitigat.

XLVIII. *Suis*, cùm minorem calefaciendi vim poſſideat, ideò *Unguentis refrigerantibus* additur, v. g. *Unguento nihili ad oculos*, *unguento Populeo Nicolai*, *unguento Roſato Meſue*, *&c.* Lumborum quoque doloribus juncta cum cinere ſtraminis fabacei aut calce præſtò eſt. Cataplaſmatis, quæ ad phlegmonas exiguas & aliquando duras applicari ſolent, admiſcetur in teneris præſertim corporibus, *Galen. lib. II. de ſimpl. med. facultat.*

XLIX. *Taxi* renum confinio inuncta ipſorum doloribus è calculo ſubortis, contracturis ac artuum imbecillitatibus certiſſimum fert præſidium, maximè ſi cum adipe *vulpis* miſceatur, qui nervoſo generi amicus exiſtit, denique ad convulſiones tremoresq; curandos laudatur.

L. *Urſi* medetur doloribus arthriticis. Mulierculæ ipſam in herniâ uteriq; prolapſu dorſo ſive oſſi ſacro illinunt. Recipitur ad compoſitionem *Unguent: Areg. Nicolai.* Quòd ſi quis cygneum pilis inducere velit colorem, hâc illos inungat, pilis enim albedinē conciliat, pernionibus ſubvenit juxtà Dioſcorid. Et hæc de *Pinguedinis Naturâ Uſuq; vario* dicta ſufficiant,

plura enim ut addam, nec temporis nec inſtituti ratio permittit, quamvis multa adhuc conſideratione digna ſupereſſe, utrâq; manu largiar. Tu intereà, B. L. ea quæ minùs ἀκριβῶς, ſed παχυλῶς & rudi Minervâ à me dicta ſunt, pro humanitate & benevolentiâ Tuâ corrige. Si erravi, ignoſce. Meliora enim, favente Numine, matureſcentibusq; ſtudiis & annis dabimus meliores!

COROLLARIA.

I.

Malè in ulceribus curandis olea & pinguedines adhibentur.

II.

Aqua pericardii non tantùm per vaſa Lymphatica, ſed & per peculiarem canalem ex ductu Thoracico in capſulam Cordis derivatur; ſicut in Equâ obſervare licuit.

III.

Si non impoſſibile, certè improbabile eſt, oſſa pubis in partu à ſe invicem divelli.

IV.

Semen non in teſtibus, ſed Epididymidibus elaboratur.

V.

Medulla oſſium pinguedini quamproxime affinis eſt, certisq; ſedibus per oſſeas reticulatas expanſiones diſtincta, prout in grandioribus animalibus cernere licet.

INgenium HOFFMANNI deduxit Apollo per artes,
Linguarum & variis imbuit ora favis.
Jamquè Machaoniis ſtudiis ornare laborat,
Eſſe ſibi Muſæ quod voluére ſuum.
Qui Charitas Phœbo conjungere nititur, illum
Haud Medicæ Charites deſeruiſſe queunt.

Ingenii felicitati ſuavisſimi ſui DN. M. HOFFMANNI parem in arte Medicâ fortunam precatur

JOH. CONRADUS DÜRRIUS P.P.

FINIS.